

ABONAMENT:
 pentru
 Austro-Ungaria:
 Pe an cor. 5.—
 Pe 1/2 an c. 2.50
 pentru
 România și Streicătate
 Pe an cor. 10.—
 — Un nr. 10 III.—

OLTEANUL

INSERȚIUNI:
 se primesc cu
 prețuri reduse.
 —
 Scrisori nefran-
 cate se refuză.
 —
 Manuscripte nu
 se inapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47, (casele I. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

Apare în fie-care Joi seara, sub
 direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47, (casele I. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

GLASUL VREMII

(†) Imprejurările noastre economice, dintr-o vreme nu tocmai îndepărtată, cu traiul mai bun și viața mai îndestulată a strămoșilor noștri, dintr-o vreme de turbure ceață, când unul fiește carele lucra mai mult, împins de îndatinarea bătrână, apucată, și — dupăcum îi spunea mintea, nu prea deprinsă cu gândirea mai adâncită — nu să mai potrivească într-o nimie cu cele din ziua de astăzi. Pe acele vremuri își săvârșeau cu toții lucrul, ce să perânda, cu scurgerea zilelor, așa pe neștiute... Aratul, sămănatul, pusul în câmp, săpatul, cositul, seceratul, strângerea ori culegerea roadelor, cu'n cuvânt, toate împrejurările, prin cari trecea munca lor neîntreruptă, le hotărâ învățul din moși strămoși și — vremea care înainta mereu, mereu...

Și oamenii — firește — înțelegeau acel tănuit glas al vremii!

Traiful le era mai ușor, pentru că dorințele lor erau mai restrânse și nu împresura nici droaia datorințelor și împovărilor cetățenești, și ca o urmare a acesteia, cu puțină muncă, fără multă bătaie de cap, își puteau acoperi necazurile.

Astăzi totul s'a schimbat. Munca grea și istovitoare de puteri cu sporul cel puțin, traiul amărât cu grelele și nesfârșitele necazuri, datorințele cele multe, fără număr, cu șirul neîntrerupt al păcatelor (?) de ispășit, ce vin, ca o răsplătire a credinței, prigonirile de tot felul, alătura de mreșile, cari stau gata să prindă, pe neobservate, mulțimea celor nesocotiți, să adaugem apoi și muștrările, ce țin lanț, pismurile și dușmăniile de osândit a celor de-aceeaș limbă și lege și să zugrăvim: **icoana tristă, moroasă, ce stârnește jalea și răsvrătește durerea; icoana desvâlțată de toată taina amăgitoare a vieții poporului nostru trudit și nenorocit...**

Nu ațâțăm și mai mult focul celei mai îndreptățite neîndestuliri, ca să putem desfășura unele dintre relele

de căpetenie, cari spulberă și prăbușește toată viața scumpei noastre economii.

Cu câtă greutate își poate lucra plugarul, în ziua de azi, pământul! Dar în sfârșit, pe lângă mari cheltuieli, muncă răpunătoare de viață: foame, sete, căldură, ploaie, frig, vijelii, furtuni, tempestăți, vifornite, — de toate acestea are parte bietul plugar — mai vin și anii răi, roada slabă și puțină, din care țaranul are să își asigure traiul, să își încurce cheltuielile și să își poarte și necazurile. Cum să iasă totuși la suprafață?... Să îngloadă în datorii și apoi plătește la camete până „*îl ustură pielea!*“ De necaz îi e acum „*inima acră!*“..

Nu putem, la ăst loc, să nu facem și noi amintirea răului, care provine din înmulțirea fără seamă a casselor noastre de păstrare, (băncilor) chiar și pe sate, cari sărăcesc poporul și ridică pe cei puțini: „pe aleșii“, ajutați de împrejurări mai norocoase! Pe când stăruim și noi mai mult pe lângă diferitele „*asocieri*“, cu dobânzi mai mici și cu scopuri mai înalte și mai creștinești — nu ne opăcim să arătăm halul în care ne-ar putea duce acest vârtej primejdios de lucruri, alcătuit și la noi, ca pe timpul prăbușirii imperiului roman, două caste, atât de îndepărtate și-atât de neasămănătoare: „*patrici*“ și „*plebei*“. Căci parcă auzi și acuma la câte-o întrunire, cu câte-un prilej mai însemnat, glasul plebei din ziua de astăzi, glasul norodului: care strigă: „*panem et circenses!*“ (pâne și petreceri!) Încă de pe-acum să simte atâta depărtare, și-atâta atârnare dela alții între om și om la poporul nostru. Nici nu am mărturisii-o aceasta, dacă nu ne-ar da îndrumare în stăruințele noastre dragostea de neam mai pre sus de toate!

Ar fi, ca în sfârșit, — după atâta chin și muncă grea — să își așeze și plugarii noștri, puțină roadă a câmpului în — coșuri. Nici poveste! Căci mai nainte de-a o strânge de pe câmp, cei mai mulți îi fac socoata, și ca să

poată prinde ceva puțu de ban, o arvunesc până când nici n'au așezat-o prin coșuri, pe un preț bogat. Alții o duc prin târgurile de săptămână. Și lipsa îi mână tocmai atunci când bucatele sunt mai ieftine. Puțini sunt și aceia, cari trag ceva folos pe urma muncii lor grele și neîntrerupte. Și apoi, să ne mai mire starea tristă a economiei noastre?! Plugarul nostru e vândut de mult jidanului gheșeftar și — priceput. El strânge și încă ușor fără multă frământare de creeri și cea mai muncită și mai chinuită agoniseală românească. Aici stă apoi însemnătatea „*magazinilor de bucate*“, cari, între atari împrejurări ar sări într'ajutor bieților plugari. Și nici n'ar trebui să lipsască din vr'un sat românesc, căci aceste ar fi atunci: **îngerii mântuitori ai satelor!**

Cu economia de casă stăm și mai rău. Laptele, smântâna, untul, ouăle, precum și galițele noastre n'au nici un preț. La orașe mari lumea să prăpădește pentru un ou, noi, dăm ouăle jidanului, care cu căruța cu'n cal colindă satele noastre și ni le plătește, după cum el are voie și plăcere! Ba, de multeori, țărancele noastre, lipsite, să și roagă de jidanul șiret și sfătos, care spune, cu'n zimbet drăcesc pe buze: „*che purale'i scump!*“

Aici încă ar trebui să vină în tr'ajutor așa numitele: „*însoțiri de lăptărit*“, cari la alte neamuri de mult s'au întemeiat și lucră cu mare zor și folos spre înavuțirea lor.

Apoi, cât privește lucrarea pământului, care în felul de până acuma lasă mult de dorit și nu mai corăspunde cerințelor vremii de față; suntem de cea mai întemeiată părere, că nu prin vorbe, cari numai vorbe rămân, fiind de multeori izvorite dela unii, cari n'au nici cea mai mică pricepere în ale plugăriei, ci prin pilde vrednice de urmat să se lumineze poporul!

Prelegerile de pomărit să se aducă în legătură cu cursuri de altoit; prelegerile despre prăsirea vitelor cu arătarea unei economii model de vite; prelegerile despre legumărit cu arăta-

rea unei legumării practice, bunăoară cu a bulgarilor din preajma orașelor ș. a. ș. a. **Numai așa au rost prelegerile populare ale unei reuniuni economice, — altcum să pierde timp și să cheltuesc vorbe înzadar!**

O dovadă, ce să poate prinde cu mâna, ne-o dă în privința aceasta vrednica **«Reuniune agricolă rom. din comit. Sibiiului»**.

Lucrând apoi cu bună chibzuială, pricepere, cu gândirea lămurită și cu inima deschisă, fără preget și zăbavă, pe toate căile vieții noastre românești, vom da negreșit înaintea și printr'asta vom asigura și viitorul neamului nostru, care chiamă pe toți fiii săi buni și adevărați la muncă și lumină!

Nu vom înceta însă niciodată a îndemna cu stăruință pe toți celorce le zace la inimă ridicarea neamului nostru, spre a sprijini totdeauna lucrările și instituțiunile românești, căci **banul dat streinului e un ban pierdut și și mai mult: este o armă îndreptată de noi contra noastră; iar banul dat unui frate al nostru ori pentru vr'un scop românesc nu se va pierde niciodată, căci din acela se închiagă averea neamului nostru românesc, din carea, când nici nu gândim, ne împartășim și noi și îi tragem folosul!**

RELE DEPRINDERI.

2. Judecățile ori procesele.

1.

O rea deprindere a poporului nostru românesc, este mănăcirimea,

pofta sau patima de a purta judecăți, procese sau după cum el însuși zice de a să „băga în lege” din toate fleacurile și pentru toate nimicurile.

Fiindcă în ziua de azi mania, sau mănăcirimea de a purta procese, de a să legiuși s'a prefăcut în o urată și păgubitoare patimă, cuvine-să ca noi cei cari urmărim toți pașii poporului nostru în bine și în rău, să arătăm, desvălim și combatem la acest loc și cu acest prilej, — cu toată puterea și focul unei inimi iubitoare de neamul său, care nu în a ascunde și a lăuda, ci în a desvălă și scoate la lumină relele de cari suferă poporul nostru românesc, — află mângăierea și îndestulirea cea mai mare, ce ni-o poate da săvârșirea unei fapte bune, plăcute și de laudă.

Aceasta o putem vedea zilnic, căci celce îți voiește binele, nu îți laudă scăderile și nu să bucură de ticăloșiile săvârșite de tine, ci dimpotrivă ți-le descoperă, osândește și vestejește și dacă poate le și împiedecă cu toată puterea și cu toate mijloacele ce'i stau la îndemână.

Și oh! multe sunt mijloacele de îndreptare, numai să fie cine să le întrebuițeze!

Dar par'că'i un blăstăm! Oamenii noștri anume caută gâlceava și pricina. Pentru un lucru de nimic fără nici un preț sau valoare să bălăcăresc, ceartă și batjocoresc în modul cel mai josnic. Nu cruță nimic: n'aleg vorbele și injurăturile; nu să omenesc și nu să rușinează, în fața oamenilor străini, ba chiar și în fața copiilor nevărstnici. Să defaimă, batjocoresc, po-

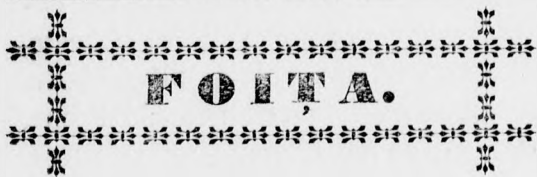
reclesc cu nume batjocoritoare și de rușine, încât de multeori îți vine a crede, că s'ar afla în cele mai de jos stări ale desvoltării omenești, ear despre cearta și batjocura lor vorbește întreg satul săptămâni, uneori luni dearândul.

Și dacă stai și te gândești, că pentru ce atâta »ciorobor pentr'un topor?» — trebuie să'i compătimizești, să te rușinezi ori să plângi de mila lor. Și e lucru preste orice îndoială, că toată grozava gâlceavă vine dela lipsa de judecată și din pricina oarbei neștiințe, a prostiei, ce nu poate fi în stare să judece lucrul cum trebuie și așa vrând nevrând din ușorătate, sau cum s'ar zice dintr'o schinteie mică să naște un foc mare.

Au vr'o mică neînțelegere sau daraveră, fuga la judecată! Nu caută să se înțeleagă ca frații și creștinii adevărați, ci abia apucă să aibă prilej de pără, de judecată, și numai decât la avocat, ca să înceapă lege, proces.

Acesta'i începutul. S'a dus omul odată la avocat, are câtuși de puțin avere, apoi dăi bună pace, că acum știe el avocatul, ce și cum să facă. cât s'o lungească, și când s'o . . . . isprăvească! (?)

Cele mai multe pricini le vin aproape din lucruri de nimic. Și cum oamenii noștri nu prea au »semne« de ajuns, atât la locurile de sămănat, țarine, cât și mai cu seamă la fânațe, livezi, celce ară sau cosește mai înainte, în loc să-și folosească numai dreptul său mai bine ară el c'o brazdă ceva mai mult, sau taie din fânațul ve-

ANDROMEDA.

C'ar fi trăit ne spun povești
Andromeda în lume,
O zână 'n codrii bătrânești
Așa 'n povești să spune...

Departa undeva ntr'un loc
Frumos, cum nu mai este
Trăia fecioara, un noroc
Că azi să povestește.

Stea palatu-i plutitor
Pe-a vântului aripă
Plin de miros îmbătător
De flori de angelică.

De flori „nu mă uita”, un pat,
Perne bujorul galben
Sta 'n aer prins d'un ram de brad
Cu fire de paianjen.

Ca 'n voal ușor o 'nvăluia
O purpură de ceață
Țesută 'n rouă semăna
De picături de ghiață

Sfioase razele din zori
Prin frunze furișate
Brăzdau în roua de covor
Un foc de briliante.

Pe pat întinsă asculta
Cânt de priveghitoare
Șun fluture o năcăja
Cu dulcea-i sărutare

În unde negre strălucea
Pe umeri de zăpadă
Un păr bogat ce-acoperea
Frumosu-i sân de fată

Un roi de granguri sprintenei
Cu aripi aurite
Vorbeau voioși în jurul ei
Din vremile trăite.

Când liniștite s'arătau
Pe margini de poene
Umbre de noapte adormeau
Și flori și păsărele.

Pe pat întinsă căutând
Spre cerul plin de stele
Stea fecioara așteptând
O șoptă dela ele.

Văzu în haos apărând
O rază argintie
Tremurătoare coborând
Din bolta albăstrie.

Venea în mersul ei ușor
Aproape mai aproape
Și lângă pat încetșor
Căzu să se îngroape.

Să desprindea văzând încet
Din raza argintie
Ca-un vis în suflet de poet:
O formă de om vie.

Înalt, frumos cu graiul lin
Cu ochii mari albaștrii
Purtau în ei un foc divin
Aprins din foc de aștrii.

O nu te 'nspăimânta că nasc
Din raze de lumină
Ce amurgul nopților renasc
Pe bolta ta senină

Că raza care îți șoptea
Atâta de streină
Eu sunt, mă vezi, crăiasa mea
Eu însumi sunt lumină.

cinului — și potca'i gata, Și așa să întâmplă cu toate daraverile dintre oameni.

Să ceartă două femei în șezătoare, să simte una jignită, ori să simt amândouă; a doua zi ambele își iau avocat și pornesc proces una contra alteia. S'ascultă martorii, pierd lucrul două, trei zile, să întinde o dușmănie să te ferească Dzeu, și după multe alergături, frământări și după-ce s'au ținut si vr'o 2—3 zile judecăți, pertractări, acum rămâne, că fie-care să-și plătească avocatul și să meargă acasă — să-și vază de treabă!

Aceasta'i numai o întâmplare dintre cele multe.

Să trecem și mai departe.

Durerea ne este cu atât mai mare când trebuie să mărturisim, că oamenii noștri încep judecățile și dușmăniile din acel loc, de unde ar trebui să pornească tot binele, iubirea frățescă, a deaproapelui și preste tot bunăînțelegerea — din biserică. Și iată cum:

Să duc femeile la biserică. Dar în cele mai multe biserici n'avem nici o rânduială.

La biserică ar trebui să mergem cu gândul să ne rugăm lui Dzeu și să-i mulțumim pentru darurile primite. Dar ce să întâmplă?

Femeile acele au tot o strană sau un loc de șezut. Una merge mai înainte. Să pune la locul său. Curând vine și a doua, a treia ș. a. A doua 'i mai bătrână. Ea ar trebui să șadă în biserică la locul îndreptățit. Cealaltă să face că nu o vede și nu-i face loc. Își face ea loc, că sau o trage dela „loc” sau o împinge din

strană. Ceea nu să lasă, ceasta nu să dă. Nu numai că să frământă una cu alta, dar acum fac și „gură” și împiedecă și pe preot a'și face »slujba«.

Preotul le poruncește să tacă. Ele să învrăjesc și mai tare. Atât bărbații, cât și femeile mai mult n'ascultă la slujbă, ci ascultă la cearta și hărțuiala lor. Cu greu să pot liniști.

Dumineca viitoare să adună comitetul bisericesc să cerceteze și hotărască cine are drept? Dar cum oamenii sau femeile cu pricina fiind din sat, au și ele oamenii „lor” între cei din comitet. Așa stând lucrul, nici judecata nu poate fi dreaptă.

La urmă nu să invoiesc. Ajung la judecătoria și de acolo de multe ori la Tribunal. Merg de mai multe ori la zi de lege, la pertractare. S'ascultă și martori. Martorii spun ce știu, dar de multe ori și ce nu știu (?).

După multă trăgănare s'aduce hotărâre.

Pe lângă o pedeapsă oarecare, au să-și plătească fie-care avocatul, spesele de martori și apoi spese peste spese cu mulcomirea martorilor. Unde mai pui pierderea lucrului și dușmănia dintre mai multe familii pe zeci de ani?! . . .

Și ce s'a ajuns cu aceasta? O nimica toată, că preste 3—6 săptămâni iar să ceartă, iar să „împing” și să răsboiesc încă cu mai mare îndrăsneală și nesocotință.

Acum iar e conturbat părintele în slujba sa. Iar să urmează ca'n rândul trecut. Într'alta Duminecă au alte femei pricină. Să urmează și cu acestea ca și cu celelalte.

Și lucrul acesta gănesc să întâmplă mai în necare Duminecă.

Sunt apoi și urii dintre preot cari în ceea făcă rânduială mai tu curos pescuesc în turbure.

Dar aceasta'i o purtare de osândit și trebuie să se schimbe lucrurile, dacă nu voim, ca s. biserică, casa lui Dumnezeu, în loc să rămână casă de rugăciuni, să se facă local de gâlcevire.

Ni-ar plăcea însă să cunoaștem sate, unde nu să întâmplă lucruri de acestea triste.

Între astfel de împrejurări de osândit să gată și sfânta slujbă. Credincioșii (?) ies dela biserică și merg cătră casă. Pe drum nu să vorbește despre slujba ce au auzit'o în biserică, despre frumoasele (?) cântări ori despre predica cea plină de învățături folositoare și mântuitoare, ci despre „cearta” și „bătăia” femeilor din biserică.

Oare până când să se mai sufere astfel de lucruri umilitoare și rușinoase tot'odată? Până când să mai fie casa lui Dumnezeu loc de învrăj-bire??

Credem a fi sosit timpul, dacă nu a trecut chiar, ca autoritățile noastre, mai marii noștri bisericești, să facă să înceteze odată acest rău și lucru de osândit, despre care în alte biserici nici vorbă nu poate fi.

Dar, vezi bine, că mai înainte trebuie delăturate pricinile, cauzele acestui rău, cari după a noastră părere sunt următoarele:

În cele mai multe biserici de ale noastre stranele, sau locurile de șe-

*Tu mai văzut cum coboram,
O rază argintie
Ear raza însu-mi eu eram
În zarea albăstrie*

*Menit în haos ca să fiu
Strălucitor în vremuri
Destinul tuturor să știu
În față-mi te cutremuri.*

*O nu te îngrozi de loc
Crăiasa mea iubită
Căci unde am atât noroc
Să știu a ta ursită?*

*Atâta știu, în cărți scria,
Că ai să vii în lume
Menit pământului era
Să-ți dea un loc ș'un nume.*

*Ș'am așteptat privind mereu
Pământul de sub mine
Iubita sufletului meu
Să te zăresc pe tine.*

*De-atunci în pieptu-mi să nascu
O tainică iubire
Ce'n treacătul de timp cresc
Pân' la a ta venire*

*Nu mai ești vis și vis mereu
Cu farmecu-ți crăiasă*

*Ești visul sufletului meu
A inimei aleasă.*

*Eu nopți de arândul te-am privit
Din haos, dintre stele
Si de pe o rază 'ți am șoptit
De chinurile mele.*

*E timp îndelungat de când
Mă lupt cu-a mea iubire
Și în deșert gonesc din gând
Gingașa ta privire.*

*Căci tot mai dulce-mi pari că ești
Și tot mai dragă mie
Cu cât în haos mă privești
Pierdută 'n reverie.*

*Ear azi când dorul nu'l mai pot
Să'l stăpânesc în mine
Crăiasă am uitat de tot
Și lege și menire.*

*Cum ași putea să fiu în veci
Nepăsător și rece
Când farmecul cu care legi
Fiuța-mi mă petrece.*

*Și zi și noapie ne 'ncetat
Gândirea-mi e la tine
Crăiasa mea — și am plecat
Mânal de-un dor din mine.*

*Dispar din haos de odată
Luminătorii tremurând
Pe o pară orbitoare iată
Vorbește Zeul la pământ:*

*„Tu blestemată, să să rămâi,
In haosul uitărei
Să n'auzi glasul nimănui
De cât mugetul mării.*

*„Pegasus tu să-i fi vecin
Cu dorul tău în veci
Muncit în veci de-același chin,
Cu ochii s'o petreci“.*

*De-odată para dispărui
Și zarea să 'nsenină,
Tremurătoare apărui
O mare de lumină...*

*Călătorind în nesfârșit,
Plutesc azi două stele,
Pegasus pentru-c'a iubit
Iar „ea” de chinuri grele!*

Cămpina, 1909.

J. G. Dogăreșcu-Alșmarandl.

zut sunt nu numai familiare, ci trec din neam în neam pe vecie, ba stângându-se vr'o familie, trece la noul proprietar al moșiei și strana din biserică. Și așa să urmează fără nici o rânduială.

De aici apoi să nasc multe neînțelegeri, mai ales cu femeile, că bărbații totuși is mai de înțeles.

Mai provine răul și de acolo, că fără nici o judecată temeinică unele femei să trec și să așează în despărțământul bărbaților, de cele mai multeori aceasta să face din o nesocotință și dintr'o îngâmfare de osândit.

Cum și pentruce să face acest lucru nepotrivit nu o înțelegem.

Aici întâmpinăm un rău în bisericile noastre, care cu o zi mai înainte trebuie înlăturat sau îndreptat.

Delăturându-să acest rău, s'ar delătura din biserică și învrăjbirile ivite aproape în toată Dumineca.

Lucrul s'ar putea face așa:

Fiindcă și așa mai toate bisericile noastre n'au venite și fonduri, stranele sau locurile de șezut ar trebui să se liciteze numai cu dreptul pe o viață de om. Drept de moșnire să nu să recunoască, afară poate în cazul, când vr'o familie a contribuit foarte mult la zidirea ori în folosul bisericii. Să se numească locurile fruntașilor din comună, adecă a celor, cari au oare cari merite sau vrednicii, iar în colo atât bărbații cât și femeile să se așeze în biserică după bătrânețe. Cu aceasta s'ar face și venit bisericilor și s'ar pune capăt și lucrurilor jignitoare, cari să repeșesc aproape Duminecă de Duminecă.

Cine ar știi o modalitate mai potrivită, acela să ni-o arăte, că bucuros vom face-o cunoscută pe calea aceasta, că îndreptare și rânduială odată totuși trebuie să se facă și în bisericile noastre. Nu putem rămânea nici noi îndărătul altor neamuri; trebuie să facem tot ce să recere, ca și biserica noastră să rămână aceea ce este: casă de rugăciuni și casa lui Dumnezeu, iar nu altceva, unde lăsând la o parte grijile „lumești” pe câteva clipe, să ne înălțăm cugetul a Acela, care ni-a dăruit viață și de la care ne vine tot binele și tot ce avem noi și fără ajutorul căruia nimic nu putem face, că: »Nimic nu e fără Dumnezeu!»

O faptă mult grăitoare!

Când vezi nimernicia unor oameni, cari uită cu totul de neamul, sângele și de binefăcătorii lor, inima ți-să sfâșie de durere; iar când vezi cum fiii adevărați, crescând mari și căpătând aripi, se întorc cu o ade-

vărată iubire fiească cătră dulcea lor mamă iubitoare, la sânul căreia s'au alăptat și crescut mari, și când dragostea scumpă a mamei lor o răsplătesc cu o și mai mare și arzătoare dragoste, atunci inima îți tresaltă de bucurie și sufletul simte cea mai dulce mângâiere, ce ni-o pot dărui momentele cele mai fericite din viață.

Un astfel de moment de cea mai înălțătoare îndestulite sufletească și de cea mai mare mândrie de neam ni-o dă îmbucurătoarea veste, că de toți iubitul nostru profesor dela gimnaziul român din Brașov, d-nul Andreiu Bârseanu, membru al Academiei române din București și viceprezidentul Asociațiunii noastre pentru literatura română și cultura poporului român, în curata sa gândire, s'a hotărât, ca darul primit ca stipendiu dela „Asociațiune”, în suma de 2400 coroane, să-l reîntoarcă iarăși, ca din acela și alți fii ai neamului să se folosească și lumineze.

Acesta-i un început, care dorim ca să fie urmat de toți aceia, cari se bucură de ajutorul neamului; aceasta este o faptă mult grăitoare, care vorbește cu mai mare putere, ca zeci și sute de predici și cuvântări; acesta-i un lucru care trece departe preste laudele oamenilor de toate zilele. Aceasta-i dovada inimei celei mai nobile și sufletului celui mai curat; aceasta-i mărturia nemuririi unui muritor, care în veci nu va muri.

Iată acum și scrisoarea, prin care acest nobil suflet face cunoscută dăruirea sa:

Brașov, 4 Ianuarie v. 1910.

Mult stimat D-le Președinte!

Imi iau libertatea a transpune prin filiala de aici a băncii „Albina” la adresa casei „Asociațiunii” suma de 2400 coroane, drept răsplătire a sumei, ce am primit-o ca stipendiu din partea „Asociațiunii” în anii 1878—81, pe timpul studiilor mele universitare, cât am fost ajutat, timp de trei ani, cu câte 400 fl. anual. S'ar cuveni să întorc și interesele, dar acum nu sunt în stare. Tot ce pot face este, să port și mai departe în inima mea recunoștința față cu instituția ce m'a ajutat în tinerețea mea, și întru cât mă iartă modesta mea poziție socială, să-i dau mână de ajutor la realizarea mărețelor sale probleme.

Primiți, mult stimat D-le Președinte, încredințarea celui mai profund devotament.

Cu deosebită stimă:

Andreiu Bârseanu
profesor.

Teatru țărănesc în Făgăraș.

— Raport din afară. —

În timpul din urmă țărănimea noastră în multe locuri a prins inimă și viața sufletească a țaranului român începe a să arăta pe multe căi sănătoase.

Unii dintre inteligenți au început a pricepe rostul de frunte al țaranului român în viața neamului și așa, cu zel s'au pus să-l cultive și să-i dea sprijin moral și material.

Ca dovadă a acestora și a dorului de înaintare a țaranului român ne poate servi cu adevărat, și Teatrul țaranilor români din Făgăraș, care s'a jucat Duminecă seara în 30 Ianuarie n. a. c.

Scopul petrecerii, însuși un scop foarte frumos, de a-și face țărănimea noastră din

Făgăraș o bibliotecă *) e deja tare laudabil. S'au jucat două piese: una cu conținutulcelei mai frumoase povești populare, cu „Ileana Cosânzeana”, care deși lungă și cu multe schimbări de scenă, totuși s'a jucat foarte bine și cu multă pricepere, în deosebi însă trebuie să ridicăm pe d-l Axente Tuttoiu, care ia lumea 'n cap, în rolul lui Ionel, fiul împăratului Roșu, ca să-și afle pe aleasa inimei sale, pe Ileana Cosânzeana.

Bine s'a produs apoi și d-l Iosif D. Schuller în rolul lui Stan (țiganului) producând mult haz cu prezența d-sale pe bină.

A doua piesă: „Doi surzi”, fiind cu motive țărănești, în care țărani noștri s'au aflat aievea în apele lor, și piesa fiind de conținut mai vesel, diletanții noștri au fost aplaudați de mai multe ori cu aplauze nesfârșite, de altmintrelea și vestmintele țărănești îi prindeau cu mult mai bine, decât vestmintele de crai din piesa primă.

În piesa aceasta încă în primul rând d-l A. Tuttoiu, în rolul boierului, iar d-l Dumitru Covoran în rolul lui Graur a eșcelat.

Solurile cântate de d-ra Elena Nechifor au fost viu aplaudate și ne-am delectat cu toții ascultându-i plăcuta-i voce, de asemenea și d-l D. Covoran a cântat frumos.

În ambele piese am spus însă numai numele acelora, cari au jucat în deosebi bine, căci bine și-a jucat unul fie-care rolul său.

E de dorit, ca cu sprijinul moral al inteligenței, țărani noștri să predee cât de des teatru, căci prin teatru să cultivă înșiși și delectează și publicul de față, care de astă-dată și-a ținut de datorință a să prezenta în număr destul de frumos.

Dorim deci, să vedem cât de des pe scenă pe țărani noștri, cari știu să ne arete, că și dâzii pot să delecteze pe oaspeți și să le facă o seară plăcută și voioasă.

Laudă li să cuvine tuturor, cari au lucrat la buna reușită a acestei petreceri.

Laudă bravilor noștri țărani, cari au știut să facă și altora petrecere.

Să-i vedem cât mai des însuflețindu-se pentru lucruri bune și fapte înălțătoare de suflet!

Rap.

Profeți mincinoși.

În legătură cu articolul nostru din Nr. trecut despre pravilă, publicăm aci niște slujbe, cari ar fi eșit din pravilă. Slujbele au fost date pentru doi morboși. (Slujbe și rugăciuni fără pravilă nu se pot ceti? Culeg.)

Țidula întâi are scrise: *Molitva Sf. Vasile și Ioan, Canonul sf. Nichita, Canonul sf. Dionise și 2 liturgii.* (Prețul? Cul.)

Pe a doua sunt scrise: *18 diferite molitve și de afurisenie și slujba sfântului Botez.* (Prețul? Cul.)

Amândouă țidurile să păstrează la Redacția noastră. Îl rugăm pe pâr. A. din Galați, care a dat aceste țiduli, să ne arăte, în ce loc din pravilă stau prescrise aceste slujbe și unde să găsem în cărțile bisericesti, căci altcum îl vom socoti și pre D-Sa între profeții mincinoși?!

Totodată rugăm pre iubii noștri cetitori să binevoiască a ne trimite astfel de

*) „Biblioteca Olteanului”, începută cu modestie, încă urmărește acest nobil scop sau țintă. Ea se va pune tuturor la îndemână. Red.

șiduli și să ne spună dela cine sunt? Odată trebuie să se pună sfârșit acestor înșelătorii cari nu numai sărăcește poporul și l' ține în neagră neștiință, dar sapă și temelii și vaza bisericii.

De altcum ar fi sosit timpul, ca mai marii bisericilor noastre să curețe ogorul neamului și al bisericii, de oile răioase și de sobolanii fără inimă și conștiință.

Lumină, lumină, vină împărăția ta!
Și la lucru cei cu sufletele curate!!

Scrisoare dela sate.

Onorată Redacțiune a foii „Olteanul“!

Subscrișul, ca unul ce sunt încunjurat de o familie numeroasă și constătoare din 12 membrii, dintre cari în prezent lipsesc din familie 3 membrii pe un timp nedeterminat, am râvnit în multe rânduri ca să mai contribuie cu câte ceva material la această foaie. Material mai în todeauna se găsește fiind lipsa de lumină și îndrumări atât de simțită la poporul nostru de pretutindenea. Cred, că nu-mi veți lua în nume de rău, dacă am scris așa de rar la foaie, luând în considerare greutatea ce le am în familie, fiind cu foarte puțină stare materială, care nu-mi dă putința de a-mi plăti abonamentul la timp, ceea ce mă supără foarte mult. Eu sunt silit să-mi cheltui munca cea grea pentru hrana trupezască, așa că sufletu-mi flămânzește fără de hrana sa.

Acum cu ocaziunea sărbătorilor «Nașterii Domnului», mi-am mai luat puțin răgaz de a scrie, și așa vă scriu niște lucruri ciudate, ce se petrec mai din toamna prin satele vecine și la noi, la cari fapte mama și tata le e beția, alcoolul; și anume:

Un om oarecare, se zice că ar fi din comuna Arpașul de sus, cam pe la întâia Decembrie c. n. 1909, a venit în comuna noastră la crâșma comunală. Acolo cum, cum nu, s'a întâlnit cu primarul nostru comunal, pe care după o istorie bine ticluită, l'a rugat ca să publice înaintea bisericii, cumcă cutare om din Arpașul de sus a cumpărat partea ideală de pământ a lui Mateiu Z. Roșca din comuna Streza-Cârțișoara.

Acest Matei Z. Roșca a dispărut fără urme din anul 1884 lăsându-și femeia la 2—3 ani de căsătorie. A fost căutat peste tot locul, publicat prin foi în mai multe rânduri, dar până astăzi nu i-s'a dat de urmă.

Să venim mai lângă obiect. Acest dispărut are frați și surori, cari au auzit de această publicare, ce s'a întâmplat după pofta acelu om. Au venit frații și surorile dispărutului, l'au chemat la casele lor, aci au dat la târg cu el ca să rescumpere dela el moșia fratelui lor, să înțelege de sine, păharile mergeau strună, beutura era comandată de acel om, dar plătită de cei ce-l încunjurau.

Acum înoptase. Și cum o soră de ale dispărutului avea o fetișoară frumușică de vre-o 18—19 ani, veni vorba între ei, că să vor împăca așa, că o să-i dea fata de nevastă, fiindcă maestrul de minciuni se dase de june. Atâta a fost destul, și el s'a folosit de ocaziune în beția lor și a eșit cu fata din casă și eșii au fost pentru vre-o 10 zile, apoi a venit fata acasă la părinți; iar el, maestrul, s'a dus în comuna Feldioara și a cercat și acolo norocul, dar a fost

întâmpinat cu plată regulată, după merite.

A cercat precum să aude și în comuna Corbi, tot cu aceeași măiestrie și a luat și de acolo dinariul cuviincios și pe față și pe dos; dar Joi în 13 Ianuarie n. 1909 pe la 9 oare seara s'a dus în comuna Oprea-Cârțișoara și a cercetat șezătorile de fete și de neveste, zicând, că o să-și ia una care-i va plăcea, și o s'o ducă cu forța, dar n'a reușit fiind împedecat de gazdă și de niște vecini; astfel a trecut mai departe la un anume Nechit I. Banciu, zicând cătră acela că este frate cu nevasta lui și că acuma a sosit din România, ceea ce se potrivea căci tocmai avea nevastă-sa un frate în România, astfel Nechit a luat o sticlă și a plecat la cârciumă. Pe uliță a fost întrebat că ce face cu rachiul? El a spus că a venit fratele femeii sale din România și vor a să cinsti.

La această veste a venit mai mulți vecini ca să-l vadă; dar ce să vezi? El s'a făcut comod și s'a pus în pat și nu voia să vorbească multe, dar vecinii și femeia lui Nechit a observat că este un prefăcut și că nu este fratele dănei și astfel l'au poftit să se ridice de pe pat și să plece.

În acest interval de pregătire de ducă, o ceată de flăcăiandrii s'au pus în poziție de răscoală, așa că maestrul infernal opunându-se celor ce voiau a-l duce la primărie, a fost scuipat cu oareșice în frunte, încât s'a dus jos, iar flăcăiandrii cu papucii pe el jucasu sârba.

S'a repetat acest sistem de transportare și în 5—6 locuri; dar el în urma urmelor s'a târât ca șarpele până unde el o fi știind.

Atâta știu și eu, că acel om era dela prima apariție tot cu brazde pe cap și pe față, cari îi dovedeau atestatul de buuă conduită. Se zice despre el că cea mai mare parte din viață și-ar fi petrecut-o prin diferite pușcării.

Drept aceea să facem puțină cercetare din istoria de sus, să vedem isvorul din care a isvorât, și ne vom convinge că a fost basamacul.

Acel om stricat, bețivan, a sedus la crâșmă pe primarul prin beutura de a publicat cererea lui fără ca să arate vre-un document, fiindcă nici nu avea și nu are; biat și la beție, a sedus pe ai casei și pe biata Leana, pe timp.....

Prin beție a cutreerat Feldioara și Corbi, de unde a eșit ca vai de mama lui! Beat și la ocaziune de beție amenința că va fura femeii; rachiul a mijlocit odichna lui pe patul lui Nechit; rachiul a pornit sârba, care s'a încheiat de minune pe spatele acelei ființe depravate până în gradul cel mai de jos.

Iubiți frați! Luați aminte, că acel rățacit, uitat de D-zeu, o să-și continue operele lui bestiale, și nu știm unde și cum, căci el vine ca furul, nu-și face cunoscut locul ales și timpul arătării sale; de aceea ar fi bine, ca primăriile comunale să tragă atențiunea familiilor din comune, ca să știe fie-carele, cu cine are de aface, când s'ar declara de frate sau rudenie a cuiva, și bine să-l examineze, căci e ușor de cunoscut după semnele ce le are!

Vedebine.

NOUȚĂȚI.

— Redacțional. Rugăm cu stăruință pe vechii noștri restanțieri, ca să binevoiască a-și achita neîntârziat abonamentele încă neplătite, ca să putem preîntâmpina și noi greutatea împreunată cu tipărirea foaiei! — Toți acei On. ceteri, cari au primit foaia noastră până acum să se socotească de abonați, dar în acelaș timp să nu pregete, ori să nu uite a ne trimite abonamentul.

Totodată rugăm și pe acei Domni, cari au primit liste de abonament și încă nu ni le-au reînăpoeiat să binevoiască a o face aceasta în timpul cel mai scurt, ca să ne putem orienta la tipărirea exemplarelor de lipsă și expedierea lor la cei abonați, mulțumindu-le cu toată căldura pentru bunăvoința arătată întru răspândirea foaiei noastre și prin aceasta la luminarea iubitului nostru neam.

— Dieta țării, parlamentul, prin înalt rescript regesc, s'a amânat până în 24 Martie n. c.

— † Pompiliu Tordocianu, revizor r. de finanțe, în etate de 53 ani, a răposat Vineri în 28 și s'a înmormântat Sâmbătă în 29 Ianuarie n. a. c. în Odorheiul-săcuiesc. Odichnească în pace!

— Potop de apă în Paris*). Să scrie, că ploaia nu mai vrea să înceteze în Paris. Plouă mereu, gândești, c'ar sta să ia orașul în slavă. Comunicația e aproape împedecată. Și din motivul acesta chiar și traiul locuitorilor suferă mult. Pe unele străzi apa are înălțime și de 2 metri, iar comunicația se face prin bărci și vaporaze. Populația e foarte îngrijorată și se mută cu multă grabire. Parisul are 84 mii case; din acestea. 10 mii au suferit din pricina potopului în mai multe părți, dupăcum să vestește, să adună bani pentru ajutorarea celor inundați.

— † Adelina Tăslăuanu n. Olteanu. În Sibiu a răposat Vineri 8(21) Ianuarie Adelina Olteanu-Maior, măritată Tăslăuanu, soția d-lui redactor al revistei „Luceafărul” O. C. Tăslăuanu. Prin mutarea ei la cele vecinice, un ram până acum puțin bătut la noi, în literatura românească, suferă foarte mult, căci firul scrierilor răposatei, încheiate într'un frumos și gingaș mănunchiu în „Biblioteca copiilor și a tinerimei” care ajută mult la creșterea tinerilor generații — s'a rupt pe o vreme, și știe D-zeu, cât va mai trece, până când un alt suflet nobil de femeie, înzestrată cu așa cunoștințe pedagogice, îl va relua din nou.

Să-i fie odihna dulce și amintirea neuitată!

— Femeie înghețată. Femeia văduvă Maria G. Popa din Bucium (lângă Făgăraș) în vârstă de 60 de ani, de mai mult timp era stricată la minte. Ea trăia în casă cu nora-sa Eva, al cărei bărbat este dus în America. Sâmbătă, în 29 Ianuarie n. a eșit numai din casă fără veste și a plecat unde au dus'o ochii. Noru-sa numai târziu a aflat despre depărtarea ei. A căutat'o în toate părțile, dar n'a aflat'o. A făcut cunoscut și primăriei comunale, care

*) Parisul e capitala Franciei și e cel mai frumos oraș din lume. — Red.

apoi încă a dat poruncă să o caute oamenii din sat peste tot locul, dar nu s'a aflat nicăiera. A trecut apoi și Dumineca și a venit și Lunea și tot nu i-s'a dat de urmă. Atunci au pornit oamenii în toate părțile să o caute pe hotar. Eșind mai mulți oameni cu primarul în frunte în hotarul din jos, au dat de-o urmă și după o căutare de vre-o 4 ceasuri, trecând prin Dumbrava Vadului (o pădure de stejari) au aflat-o moartă și înghețată ca osul, din jos de aceea pădure, cale la vre-o 4 klm. dela sat, după ce a ră-tăcit nefericita mai mult timp pe hotar și prin pădure, până ce obosită a căzut jos, unde a adormit pe vecie. Au adus-o apoi în sat și au făcut arătare la deregătorii, cari au lăsat să se înmormânteze. Doamne fereste de minte stricată!

— **Indreptare.** Știrea dată și de noi în Nr. 2 pe pag. 5 sub numirea „Noul ministeriu” culegându-se greșit, să se îndrepte astfel: Ministrul de agricultură, contele Béla Serényi, s'a născut în anul 1866 în Budapesta. Ministrul de justiție și provizor la culte, Dr. Francisc Szekély, s'a născut în 11 Martie 1842 în Szombathely.

Ear la știrea „Un omor crud” din Nr. 3 pag. 6 să se știe că nefericitul ginere a fost Ioan Achim Iltu, care după crâncene suferințe de 8 zile fără a mai putea vorbi la înțeles, a răposat Duminecă sara în 22 I. c. iar Marți în 25 Ianuarie după secționare a fost înmormântat. Socru-său Ioan Catona, care curând a fost arestat a fost pus iar pe picior liber, — după ascultare — până la pertractare, când să va face judecata. Fiii săi n'au fost de față la maltratare. Fie însă cum va fi judecata omenească, căci de cea dzească pe astfel de făptuitori nu-i poate scăpa nimeni, acolo va fi adevărata răsplată.

Oameni buni, ferivi-vă de ceartă, dușmănie și răsbunare, dar mai cu seamă fugiți de crâșmă ca de „Ucigă'l toaca”, că de aici încep toate relele și fărădelegile!

— **Ger cumplit.** După ce Boboteaza a trecut fără ger, să credea, că „gerul Bobotezii” nici nu va mai fi, când colo ce să vezi? Ger cumplit după Bobotează, încât i-s'a dus vestea nu numai în Europa, dar și în America.

Acum să vestește, că în Petersburg, capitala Rusiei, au pătruns fiarele sălbatice chiar în oraș, în stradele mai laterale, încât oamenii au fost siliți a să apăra de ei cu topoarele și alte unelte. Frigul e așa de mare, încât în stradele mai de frunte s'au așezat sobe cu jăratec, ca oamenii trecători să se mai încălzească și să poată merge mai departe.

Cei bogăți înțolți bine să plimbă cu săniile, iar săracii năcăjiți sgritura de frig. Unii să veselesc, alții amărăsc. Lume pe dos!

— **Lege nouă de alegeri.** Mult s'a svonit prin gazete, că și ministerul tovărășiei împrăștiată va face nouă lege de alegeri, adică votul de obște.

Ministerul s'a dus, votul a rămas nefăcut. Acum cu venires altui ministeriu, în frunte cu Khuen-Héderváry, diu nou să vestește, că aceea lege totuși se va face și încă pe o scară întinsă. Să va cere totuși, că alegătorii să știe carte, dar nu să va cere cunoașterea scrisului și cetitului ungu-resc. Legea va fi pentru toți ocrotitoare. La timpul său, dacă să va face, vom face-o

și noi cunoscută. Să va dovedi și de astădată, că: cine știe carte, are parte!

— **Petrecerea din Făgăraș** a tinerilor țărani români, împreună cu producție teatrală, ținută Duminecă 30 Ianuarie n. c. a fost o adevărată petrecere românească. S'a arătat un interes foarte mare din partea tuturor iubitorilor de deșteptare și înaintare a neamului nostru. Teatrul, alcătuit în mare parte din țărani și țărance a reușit peste așteptări! Succesul materiat încă n'a lipsit. Nu putem la ăst loc, să nu spunem cuvântul nostru de laudă vrednicilor țărani din Făgăraș, îndemnându-i ca și de alte dați să se îndeletnicească cu astfel de lucruri frumoase și folositoare! Rugăm însă și pe inteligenți pentru un și mai mare și binevoitor sprijin!

— **Răsplata poetului** Ținând adunarea ei generală, Duminecă în 2 Ianuarie a. c., „Asociația învățătorilor români” din districtul Câmpulung a aflat de bine să facă o plăcută surprindere atât membrilor ei cât și poetului Rotică. A fost această surprindere o frumoasă serbare a „gândirii și simțirii românești” în rândurile învățătorimii. Deși nu era arătat în ordine de zi, a desfășurat, după absolvirea tuturor punctelor, d-l Eusebie Mercheș o interesantă conferință despre poeziile d-lui Rotică. În conferința sa plină de îndemnuri la adresa celor prezenți, d-l Mercheș a arătat că pentru învățători, volumul d-lui Rotică nu-i „o carte de poezii”, ci o carte în care se cuprinde simbolul năzuințelor către mai bine a învățătorimii române din Bucovina. În legătură cu această conferință care a fost primită cu viață plăcere, adunarea generală a votat cu mare însuflețire poetului Rotică un premiu de 400 cor. „Să meargă, să meargă în lumea largă și apoi să ne spue și nouă în cuvinte frumoase, în altă carte, tot ce a adunat în drumul său”, era dorința tuturor. („G. T.”)

— **Cometă.** În săriile trecute s'a văzut în apropierea luceafărului de seară o cometă, sau o stea cu coadă. Nu arareori să vadă astfel de stele. Cometa aceasta poate să se mai vadă și de-aici încolo. Oamenii fără carte sau cu mai puțină învățătură aduc ivirea ăstor stele în legătură cu cutremuri de pământ, potopuri de apă, boale, războaie, ș. a. Noi însă îi încredințăm, că și stelele cu coadă ca și cele fără coadă sunt făptuirile lui Dumnezeu, cari nici un rău nu ne pot face.

— **Mulțumită publică.** Cu prilejul petrecerii teatrale, ținută în 26 Decembre v. 1909 (a doua zi de Crăciun) de tinerimea română din T. Recea, care a fost o adevărată petrecere românească țărănească și carea între împrejurările noastre a fost destul de reușită, cu toate că fiind prețul de intrare foarte mic și venitele au fost neînsemnate, așa încât nu s'au putut acoperi nici cheltuielile, — cu toate acestea atât noi aranșatorii cât și oaspeții am fost tare mulțumiți, că ne-am putut petrece odată românește cu toată tihna și mângâierea sufletului. S'au aflat și de astădată unii rătăciți, cari au voit să pună bețe în roate, dar zădarnică le-a fost încercarea, că lucrul bun tot s'a făcut! Dumnezeu ne-a ajutat!

Cu acest prilej s'au primit suprasolviri dela următorii d-ni: B. Vișoli, Z. Popa, I. Martin, V. Boier-Vaidarecea câte 2 cor.

asemenea dela păr. N. Vișoli din Netotul, încă 2 cor.

Nădăjduim, că cu alt prilej vom avea mai mare izbândă după osteneala noastră. Ne facem o datorie plăcută a mulțami tuturor sprijinitorilor noștri. De încheiere le zicem:

Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inima română!
Cu dragoste românească:

Nicolae Poppu.

Serate de-ale meseriașilor noștri.

(Urmare și sfârșit).

Amintiri plăcute îmi revoacă în memorie și reposatul Ioan Russu-Șirianu, de pe timpul când se afla în Sibiu, căci și acest fericit în Domnul a fost un cald spriginitor al meseriașului român. Nu era concert, nu era teatru, și orice manifestație la care numitul să nu fi luat parte sprijinindu-ne și îmbărbătându-ne la nizuințele noastre.

Nu mai puțin vrednic de amintit e și Dumitru Marcu, care în anii primi ai tinereței sale a fost muncitor ca și noi, meseriaș, (culegător-tipograf) însă prin silință și ajutorat de o minte mai ageră a ajuns în șirul oamenilor deștepti, în șirul scriitorilor.

După aceasta apreciere propune a să da espresiune condelențelor prin ridicare, ceea ce se face din partea tuturor celor prezenți.

Apoi să trece la ședința literară.

Programul ședinței literare a constat din 12 puncte: Primul punct a fost 2 cântări, ecsecutate cu multă precizie de un quartet de meseriași condus de dl I. Miga. Un tânăr student a predat cu mult haz monologul: „Pe neașteptate”. Dl N. Topolog a cântat 2 doine frumoase, dovedind o bună voce de bas. Dl I. Miga s'a distins și de data aceasta ca bun declamator în „Revolta” de L. Lecca. Studentul teolog Ignaton și de astădată a ținut să ne procure câteva momente de plăcere cu fermecătoarea d-sale violină, pe care a cântat mai multe doine secundat fiind tot cu violina de dl E. Macsimilian, stud. teolog, siliți fiind de furtunoasele aplause cari nu n'ai voiau să contenească. A urmat iarăși o cântare din partea dlui Mihail Neagu, stud. ped. bun cântăreț de doine, după care stud. pedagog N. Popovici, ne-a surprins cu o frumoasă și instructivă conferință: „Despre alcoolism”, fiind bine studiată și bine cetită, conferința a fost ascultată cu multă atențiune deși a durat 3/4 de oră. După cât sunt informat mai mulți tineri domni și dame au și hotărât înființarea unei societăți antialcoolice.

Dacă s'ar adeveri această știre, ea poate servi numai spre cinstea acelor cari sunt conduși de astfel de idei salutare.

După dl Popovici a urmat mitica V. Baci declamând poezia: „Lăcrămiarele”, de V. Alexandri. Un tânăr student ni-a cântat iarăși o doină frumoasă, iar d-șoara Eugenia Popp a declamat cu multă pricepere poezia: „Nu m'ai priceput”, de Coșbuc. După d-sa dl Ignaton a prins din nou vioara în mână și, acompaniat la pian de stud. în teologie dl E. Macsimilian au cântat împreună o romanță frumoasă, care a provocat din nou furtune de aplause. Pompiliu Hânza a predat cu mult haz anecdota de Speranță: „Ovreul după doctor” iar,

Încheierea o a făcut practicantul de tipografie I. Măgean, prin predarea corectă a anecdotelor de Speranță: „Dacă are dreptate” și „Țiganul prin lunci”, cu cari a stărnit mult haz.

La finea ședinței s'au sortat 15 cărțile între cei ce au avut norocul de a câștiga, iar viceprezidentul atrage atențiunea meseriașilor asupra conferențelor ce să țin la „Asociațiune”, spunând, că meseriașii au favorul de a intra cu preț redus, îi îndeamnă a cerceta cât mai mulți aceste ședințe care sunt foarte instructive. În urmă constatând că această ședință e a 12-a și cea din urmă în anul 1909 regretă mult absența împiedecată prin morbo a vrednicului prezident V. Tordășianu, se adresează însă stimatei doamne cu rugarea ca să fie interpretul sentimentelor de mulțumire și recunoștință ce le nutresc meseriașii față cu neobositul lor conducător, dorindu-i grabnică însănătoșare, și mulțumindu-i pentru serviciile aduse reuniunii, în cursul anului ce acum apuse, îl roagă ca și pe viitor să-i povătuiască cu aceeași dragoste și înțelepciune cu care i-a povățuit și condus până acum. Cu aceasta încheie ședința literară și invită publicul, ca și pe viitor să arete același interes pentru reuniune ca și în trecut.

ECONOMIE.

Vărsatul oilor.

— **Povețe de veterinărie.** —

(Urmare și sfârșit).

Decurgerea. Decurgerea vărsatului de regulă e totdeauna aceeași. Desvoltarea bubelor afară de unele excepțiuni, în totdeauna urmează aceeași ordine conform căreia se acomodează și simptomele generale. Prin urmare durata boalei se poate calcula cam 3—4 săptămâni, adică de atâta timp are lipsă desvoltarea și uscarea bubelor precum și formarea din nou a epidemiei. Decurgerea boalei în timpul iernii e mai scurtă, vara și cu deosebire în timpurile ploioase decurgerea e mai nefavoritoare.

În cas de închinare rea a boalei d. e. la vărsatul negru, perirea urmează în perioada primă a erumperii. De celea mai multe-ori boala să agravează numai în stadiul puroiului, când după câteva zile urmează și perirea vitei.

Raportul de perire se deosebește la singuraticile epidemii. Câte-odată perirea e numai de 2—5%, pe când în casuri mai grele pier și mai mult de jumătate.

Dacă vărsatul isbucnește în o turmă, atunci dela primul cas de îmbolnăvire calculat 10—14 zile urmează alte îmbolnăviri, iar de aci în colo îmbolnăvirile sunt tot mai dese, așa că în sfârșit afară de cel mult 2—3% să îmbolnăvesc toate oile. De altădată boala erumpe numai pe o parte mică din turmă și când boala la 3—4 săptămâni se apropie de tămăduire de-odată erumpe pe o altă grupă de oi, care până acuma au rămas sănătoase. În forma asta epidemia decurge 3—5 luni, ceea ce se explică de acolo, că la început să îmbolnăvesc numai o parte, dela aceasta trece la a treia ș. a. m. d.

Diagnosa. Atât vărsatul tipic, cât și formele lui speciale, la început în timpul erupțiunii să poate confunda cu alte mor-

buri de piele precum cu râia și ecema puroioasă (ecema pustolusom). Intrând morbul în stadiul beșicos, toată dubietatea dispare și constatarea e și mai sigură când gropița (buricu beșiceii) începe a să ivi.

Prognosa. Cu cât bucele de vărsat sunt mai puține și cu cât desvoltarea acestora e mai regulată cu atât și rezultatul e mai favorabil; din contră rezultatul e favorabil dacă vărsatul erumpe pe întreg corpul cu deosebire dacă beșicile au inclinarea de a să contopi, iar decurgerea e foarte dubioasă, dacă vărsatul e împreunat cu scursori de sânge. Rezultatul deprinde și delatarea indivizilor, întru cât oile cele mai bătrâne și cu deosebire miei sugători suportă cu greu chiar și vărsatul cel mai domol.

În turmele îndesuite într'un loc strâmt decurgerea e mai nefavoritoare decât în turmele ce să întrețin în liber, iar în timp de tot cald și în vremi ploioase decurgerea e și mai nefavoritoare. În astfel de ținuturi unde vărsatul să întreține din an în an, decurgerea e mai favorabilă, pe când în acele locuri unde boala se împoartă din alte părți decurgerea totdeauna e mai nefavorabilă.

Curarea. Curarea betegelor eonstă mai mult în ținerea și urmarea strictă a unei diete de nutriție. Îngrijim de aer curat, proaspăt și de aceeași temperatură, din care cauză când avem timp favorabil le mănăm în liber, iar pe lângă aceasta ne îngrijim și de o nutriție corăspunzătoare. În casuri mai grele e consult a înjunghia oile cele mai bolnave, fiindcă prin asta împiedecăm ca cele mai puțin bolnave să cadă în peimii. Altă manipulare, decât a ținerea curată locurile atăcate de vărsat, nu e de lipsă.

Altuirea de vărsat. Animalele atăcate și trecute peste boala de vărsat, devin imune (resistente) în întreaga viața lor. Pentru aceea dacă oile sunt amenințate de a se molipsi natural, atunci e la loc, ba e chiar folositor, ca noi să oltim boala în ele, în modul acesta decurgerea boalei va fi mai favorabilă decât în cazul prim. Aceasta trebuie să o facem cu deosebire atunci când în cutareva turmă boala a erupt pe câteva oi, iar lăfșirea boalei se poate prevedea. Tot astfel purcedem și atunci, când boala a erupt în satele vecine, iar noi ne putem aștepta la eruperea acestei epidemii și în turmele noastre în urma raporturilor de comunicațiune. În asfel de cazuri datorința noastră e, ca epidemia să decurgă cât să poate de favorabil, scurtându-i totodată și durata. În ambele casuri procedura cea mai corăspunzătoare e ca să oltim toate oile espuse pericolului de a să molipsi. Dacă altoirea*) s'a îndeplinit regulat și cu material bun, atunci experiența de până acum ne dovedește, că îmbolnăvirea decurge mai favorabil, decât molipsirea naturală. Iar în urma altoirii de-odată a tuturor vitelor, epidemia să sfârșește în câteva săptămâni. (Altuirea singuri numai medicii

*) Mai de mult, iar în unele locuri și astăzi altoirea o îndeplinesc păcurarii ș. a. petrec cu ajutorul unui ac, câte un fir de mătăsă prin o beșică de vărsat, apoi firul astfel molipsit îl trag prin vârful urechii unei oaie sănătoase. Modul acesta de altoire însă nu e practic, ci din contră e periculos, fiindcă firul de mătăsă nu vine în atingere numai cu conținutul cel curat al beșiceii de vărsat, ci și cu alte materii străine, care fac ca altoirea să aducă chiar perire vitelor.

veterinari o pot îndeplini). Pentru aceea e de lipsă ca toate turmele infectate să se pună sub carantină, ca epidemia să nu să poată lăși.

Regulele de poliție-veterinară. Legea de poliție-veterinară zice, că boala de vărsat trebuie însinuată oficiului, ogrăzile și satele atăcate de această boală să pun sub carantină, iar cadavrele să îngrop; afară de aceste dispozițiuni împuternicește oficiul, ca din oficiu să demânde altoirea oilor espuse pericolului de a fi infectate, eventual să se altuiască toate oile din comunele amenințate. Totodată legea amintită suține dreptul proprietariului, ca în loc de altuire să și le poată tăia în decurs de 10 zile. Oile altoite cad sub aceeași apreciere ca și oile bolnave, adică încă trebuie pusă sub carantină. Carantina numai după 45 de zile să eliberează.

Carnea și laptele oilor bolnave nu e permis a să aduce în circulațiune, pe când pieile să pot pune, dar numai după o deinfecțare în regulă (adecă numai după ce stau mai multă vreme în lapte de var).

(Sfârșit)

P. Tofan
med. veterinar orăș.

CĂRȚI, FOI ȘI REVISTE.

Biblioteca tineretului. „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” a îmbogățit literatura pentru tineret cu o nouă publicație care de sigur va aduce cele mai bune servicii educației artistice a tinerelor generații. Sub titlul „Biblioteca Tinerimii”, îngrijită de secția școlară, a început să publice o serie de broșuri, cari cuprind o lectură potrivită și aleasă pentru tineretul dela țară și dela orașe. Până acum au apărut patru numere și anume: Nr. 1 *Puiul* de Ioan Al. Brătescu-Voinești, Nr. 2 *Vestitorii* de Mihail Sadoveanu, Nr. 3 *Meșterul orb și Luminărica* de C. Negruzzi, Nr. 4 *Darul lui Christos și La fereastă* de Ioan Popovici-Bănățeanul. Fie-care broșură se vinde numai cu 6 bani (3 crețari) așa că o poate cumpăra și cel mai sărac tânăr.

Literatura noastră pentru tinerime până acum e foarte săracă în opere de adeverată valoare. Afară de „Biblioteca copiilor și a tinerimii” publicată de d-na A. O. Maior în editura revistei „Luceafărul” nu cunoaștem nici o publicațiune făcută cu pricepere și cu îngrijire. De aceea credem că „Biblioteca Tineretului” tipărită de secția școlară a Asociațiunii îndeplinește o lipsă arzătoare și nădăjduim că toți membrii „Asociațiunii” se vor grăbi să o răspândească mai ales între tinerimea dela sate. Cele 4 broșuri apărute până acum sunt o garanță că s'a făcut un început bun, care trebuie sprijinit din răspuțeri pentru a se putea continua în aceleași condiții.

Atragem îndeosebi atențiunea învățătorilor și preoților noștri asupra acestei publicații, care se poate comanda dela Biroul Asociațiunii (Sibiu, Str. Șaguna Nr. 6) și dela Librăriile noastre.

Am primit la Redacția noastră Nr. 3 An. XII din revista **Foaia școlastică**, organ al învățătorilor greco-catolici din Arhidieceză, cu următorul cuprins: Puterea datoriei. Crestături. Școala primară. Părinți și copii. † Adelina Tăslăuanu n. Olteanu. Apoi: Știri și Bibliografie. Redactor res-

ponzabil: Ioan F. Negruțiu, director pre-parandial în Blaj. O recomandăm învățătorilor noștri și cerem ca să o sprijinească cu căldură că pentru cauza învățătorească străduiește. Și ar fi rușine, că corpul învățătorec să fie lipsit de organul lor, ce le apără interesele și i sprijinește în nizuințele spre cultivare.

Strigături și chiuituri populare

culese de: Ioan Gherghel, june în Bruin.

Mândruța mea Măria
Mânce-o boala și urgia,
Că mi-o mâncat omenia;
Că de când ne-am sărutat,
M'am făcut de răs în sat.
Vai de mine mult aș da,
Să nu știe nimenea.
Mult aș da ca să nu știe,
Nimenea că mi place mie!
Bate-o Doamne și-o du drace,
C'o iubesc și nu'mi prea place,
Că multă rușine 'mi face,
Că să duce la vecine
Și să laudă cu mine
Și mă face de rușine;
Dar eu de m'oi mânia
Mi-oi închide cărarea
Și n'oi mai merge la ea,
Să mă mai știe lumea.
Ea spune și-și face fală
C'am cerut-o într'o seară,
Fire-ar ea de răs în țară.
Și și-ar pierde urma 'n lume
Să nu'i mai aud de nume!

* * *
De-aș trăi cât aș trăi
Fată mare n'aș iubi.
Și-aș iubi o nevăstuță,
Ca să mă țin cu draguță;
Fata mare să mărită,
Eu rămân inimă friptă
Și să duce și mă lasă
Eu rămân inimă arsă!

* * *
Cântă turturica 'n deal
Mândra mea plânge amar;
Plânge, că m'am supărat

Și pe ea 'mi-o am lăsat.
Lasă plângă cât o vrea
C'am iubit-o și pe ea!

POȘTA REDACȚIEI.

Celor-ce voiesc să știe! Articolul: „In uni-re e puterea” din Nr. 2 al foaiei noastre este din peana unui membru al Redacției noastre și are să poarte semnătura (*)

Articolul: „Ogorul neamului” din Nr. 3 al foaiei noastre — tot asemenea și are să poarte semnătura (†)

D-lui V. M. — Ohaba. Trebile sâtești de-o prea puțină însemnătate, nu să pot desfășura în coloanele foaiei noastre. Altfel de lucruri însă, cari pot fi și altora de pilduire — cu plăcere.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

La tipografia noastră se află de
— vânzare următoarele: —

Protocoale de bancă, de
toate operațiunile.

Coale ptu cărțile funduare.

Imprintate ptu oficiile pre-oțești, ca: Matricule, Estrase, Protocoale de agen-de, de familie, de evidențe. Conspecte A, B, C. Informațiuni, Coale de rațiuni, de dare, de cassă, Tabele de repartiție, Contracte, Obligațiuni, Protocoale de pos-lă, Caete, Penițe, condeie.

Cântece din vremea veche, cule-se de G. Tulbure ases. cons. Edit. tipogr. C. Popp, Făgăraș. 40 fill.

Țiganul cătană, comed. într'un act, scris în versuri de Emil Suciu, inv. Ediția II. Prețul 30 fill.

Au plecat la târg de vite, dialog, de E. Suciu, inv. Prețul 30 fill.

Țiganul în căruță, dialog, de Emil Suciu, inv. Ediția II. Prețul 20 fill. Și alte cărți populare.

INCUNOȘTIINȚARE.

Im iau voie a aduce la cunoștința Onoratului public, că am luat prin cumpărare întreprinderea vechiului de bun renume și de primul rang

HOTELUL, RESTAURANTUL ȘI CAFENEUA

„MERCUR”,

aranjat cu cele mai multe odăi pentru pasageri, cu tot confortul corespunzător timpului modern. Cafeneaua este provăzută cu totfelul de jurnale din țară și străinătate în limbile patriei, și cu 2 biliarde.

Bucătărie bună și escelentă. Bere de Steinbruch.

Vinuri curate, bune de masă și de Desert.

Primeșc abonamente lunare de cost și pentru casă.

Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

Omnibus, la toate comunicațiile trenurilor.

Rugându-mă de sprijinul Onor. public, sunt cu înaltă stimă

Ignatz Hirsch,
conducătorul întreprinderii.

SCHWARZ ANTAL-né
hoteliera.

„BIBLIOTECA OLTEANULUI”

Vestim cu plăcere iubitorilor noștri cetitori, că în zilele aceste a eșit de sub tipar

Nr. 1. din

„BIBLIOTECA OLTEANULUI”

„Primăvara”,

o cârtică, și frumoasă și folo-sitoare. 4 coale tipar 8° mic.

Să capătă de vânzare la tipogra-fia C. POPP, în Făgăraș, cu prețul numai de 24 bani.

Vanzătorilor să dă raba-tul cuvenit.

ANUNCIURI, INSERȚIUNI ȘI RECLAME

se primesc cu prețuri reduse la administrația foaiei „Olteanul” în Făgăraș la tipografia C. Pop.

TIPOGRAFIA ȘI LIBRĂRIA POPORULUI

Făgăraș, Vâr-ter Nr. 46, (casele I. Peia).
(Vis-a-vis de Magistratul orășănesc.)

Esecută totfelul de tipărituri, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloge, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, invitări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curente, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc. din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colorii, cu prețurile cele mai moderate.

La tipografie se afl pentru ambele confesiuni tot felul de tipărituri oficioase pentru agendele bisericesti și scolare; cărți de școală și de literatură populară, revizite de scris, etc

Comandele din afară se efeptuesc repede.

Sprijiniți instituțiunile românești!

Cu stimă
CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.